

Heerlijkheid Mechelen

Augustus 1459

‘Kom,’ zei Rikke. Hij hees een zware bundel op zijn schouder en stak zijn hand uit naar haar.

Vermoeid liet Elise zich overeind trekken. Meteen legde ze een hand tegen haar pijnlijke rug. Ze kon nauwelijks nog staan, maar wist dat dit levensnoodzakelijk was. En niet alleen voor haar.

Rikke leidde haar stilletjes naar buiten. Op dit nachtelijke uur was Mechelen stil en verlaten. Ze slopen naar een donker steegje. Daar stond een stevig boerenpaard ingespannen voor een strokar. Rikke zette een krat voor de kar en hielp haar erop klimmen. Hij zorgde ervoor dat ze goed in het stro lag en dekte haar toe met een deken. De bundel met hun huisraad legde hij naast haar en geruisloos klom hij op de bok. Voor hij de teugels van het paard aantrok, keek Rikke haar bezorgd aan. Ze staarde angstig om zich heen en knikte. Hij spoorde het paard aan en met een schok kwamen ze in beweging.

De kar maakte krakende en piepende geluiden die Elise als oorverdovend in de oren klonken. Al haar zintuigen waren scherp gesteld op de minste beweging en het stilste geluid.

Zo gleeed de kar van schaduw naar schaduw, tot ze na wat uren leek de kleine stadspoort bereikten. Elise verstopte zich onder

de deken zolang Rikke met de bevriende poortwachter sprak. Zodra de poort openpiepte, joeg hij de kar erdoor. Ze reden een plattelandsweg op en lieten de duistere stad achter zich.

Pas een eind verder haalde Elise opgelucht adem. Rikke ontspande zijn schouders en liet het paard een gestadig tempo aannemen. Er wachtte hun een lange rit. Elise werd overvallen door een bekende vermoeidheid. De spanningen en de angst van de dag ebden weg uit haar lichaam en de ritmische beweging van de kar wiegde haar zachtjes in slaap. De laatste gedachte die in haar opkwam, was: ik ben ontsnapt.

E*lise legde haar hand op haar bolle buik toen ze Lyere naderden. Haar ogen schoten heen en weer tussen de mensen die ze passeerden. Vandaag zat ze naast haar man op de bok. Hij legde een hand op haar schouder. ‘We zijn er geraakt.’*

Ze knikte ernstig. ‘Het gevaar is nog niet geweken. Ze kunnen ons evengoed hier opwachten.’

‘Dat lijkt me onwaarschijnlijk. Niemand wist waar we heen gingen. De mensen die we onderweg tegenkwamen, hebben een eenzame boer gezien die met zijn waren naar de stad trok.’

Ze keek Rikke tersluiks aan. Zelfs de simpelste ziel kon aan zijn blik zien dat hij allesbehalve een boer was.

Hij haalde zijn schouders op. ‘Niemand heeft jou gezien, daar ben ik zeker van.’

Ze zuchtte. Tijdens de hele rit had ze in het stro gelegen, wat niet altijd een gemakkelijke houding was met een kind dat te weinig plaats had in haar buik. Als Rikke iemand had zien aankomen, waarschuwde hij haar en spreidde ze de deken helemaal over zichzelf en het stro uit.

In de stad kon ze zich echter niet verbergen. Ze hadden al hun hoop gesteld op één oud vrouwtje.

Traag volgden ze de stoet boeren en kooplieden die hun waren naar hun pachttheer brachten of ze op de markt kwamen verkopen. De zanderige weg leidde hen langs een brug over de rivier en Elise zag de grote stadspoort voor zich opdoemen.

Een hoge toren overzag de binnenstromende vloed mensen. Toen ze door de poort reden, kreeg ze het beklemmende gevoel dat ze in een val liep. Was ze niet net gevluucht voor dat gevoel?

Rikke leidde haar af door zijn hand op haar buik te leggen.

Ze glimlachte zwakjes en legde haar hand op de zijne. Hun kind schopte. Het zou niet meer lang wachten.

‘Geen nood,’ fluisterde Rikke. ‘Je hebt zelf gezegd dat Flien betrouwbaar is.’

‘Dat is ze ook,’ zei Elise. Dat was haar enige zekerheid.

‘Hier, drink dit,’ stelde Rikke voor.

‘Nee,’ zei ze opnieuw en ze duwde de beker weg. Het drankje zou haar licht verdoven, maar dat wilde ze niet.

Het duurde al de ganse dag. Pijn die kwam, ging en steeds weer kwam. De baby had geen haast en ondertussen pufte zij erop los. Ze wilde echter volledig bij bewustzijn zijn als het kind kwam, hoeveel pijn het ook deed.

‘Rikke weet wat hij doet,’ zei Flien.

Elise lachte en keek haar man vol liefde aan. Het was vreemd om hem erbij te hebben, maar als geneesheer stond hij erop. Na al die jaren vertrouwde ze zijn geneeswijzen nog steeds niet.

‘Hij weet wat hij doet, maar ik ook.’ Opnieuw voelde ze een zware wee aankomen. Ze greep zijn hand en kneep erin terwijl ze het uitschreeuwde. Het was bijna zover.

Zodra de wee gedaan was, viel ze vermoeid in de kussens. Misschien moest ze toch iets nemen om de pijn te verlichten.

‘Heb jij iets?’ vroeg ze Flien. Ze wist dat het vrouwtje al lang een straffe kruidendrank had klaarstaan. Zodra ze gedronken had, ontspande ze. De warmte van de drank vulde haar vermoeide lichaam en even bad ze zin om in slaap te vallen. Maar dat hield ze tegen. Haar kind moest en zou nu komen.

In al haar vastberadenheid kwam de volgende wee. Ondanks het drankje schreeuwde ze het uit en begon ze te persen.

Naarmate ze harder perste en Flien het kind ter wereld hielp, zette ze zich rechter om te steunen. In een flits zag ze door het raam een straal van de late avondzon op het water van de Netes schijnen, op de plaats waar de twee rivieren samenvloeiden.

‘Nog heel even,’ zei Rikke bemoedigend en ze keek hem verrast aan. Een fractie van een seconde lang was ze al haar pijn en zorgen vergeten. Maar nu perste ze door tot ze doodvermoeid weer op het bed viel. Ze ademde zwaar en lachte.

Flien legde haar kind op haar borst en Rikke sneed de navelstreng door.

‘Een meisje,’ lachte Flien toen de baby begon te schreeuwen naar lucht.

‘Een prachtig meisje,’ zei Elise stralend terwijl ze het kindje in haar armen koesterde. Een pijnscheut trok langs haar hart bij de herinnering aan haar eerste kind. Ze kneep haar ogen toe en keek dan naar haar dochter. Rikke kwam dichterbij en streelde het meisje over het hoofd.

‘Kijk naar buiten,’ zei Elise, ‘wat zie je?’

‘De rivieren, de Nete.’ Ze keken elkaar diep in de ogen.

‘Nete is een goede naam,’ zei hij.

‘Dan zal ze Nete heten.’

Buiten klonken marcherende voetstappen.

‘Ze komen hierheen!’ waarschuwde Flien.

Rikke piepte door het raam en keek geschokt naar Elise. Doodsangst was in haar grote ogen te lezen.

‘Kom!’ Hij graaide hun spullen bijeen.

‘Ik ben nog te zwak, dan worden we alle drie gepakt...’

Hij zag de vrouwen naar elkaar knikken. Elise knuffelde hun dochttertje en drukte de baby in zijn armen.

‘Wat...?’

Ze knoopte Nete met een doek tegen zijn borst en gaf hem zijn chirurgijnstas. ‘Alles wat ze nodig heeft, zit erin,’ zei ze gejaagd.

Hij keek Elise verwilderd aan en zag hoe ze haar paniek probeerde te verbergen.

‘Fij moet vluchten, Rikke, met Nete. Ik... ik haal het niet.’

‘Nee!’ protesteerde hij, maar ze duwde hem naar de achterdeur, waar Flien hem stevig bij de arm nam.

‘Vecht dan toch!’ riep hij.

‘Rikke, ik kan niet meer,’ huilde ze. ‘Red Nete. Ik wil dat ze veilig kan opgroeien, mét haar vader.’

Rikke greep Elise vast alsof hij haar nooit meer zou loslaten. Ze kuste hem en toen duwde ze hem weg. Op dat moment werd er hard op de deur gebonkt. Flien trok Rikke naar buiten en hij hoorde hoe de soldaten het huis binnenvielen. Het vrouwtje leidde hem langs de berm van de rivier naar het water. Zodra hij het bootje zag, wist hij dat de vrouwen dit samen hadden voorbereid. Hij sprong erin terwijl Flien het losmaakte van de oever. Ze roeiden tot vlak bij de Baliepoort. Rikkes hart klopte in zijn keel toen ze aan wal gingen. Hij trok zijn mantel dicht tot over Netes hoofdje. De onoplettende poortwachter knikte Flien enkel toe en liet hen door.

Pas toen ze een eind de stad uit waren, hijgde Flien: 'Het spijt me, Rikke, we hadden geen keuze. Anders was het kind mee opgepakt en jij waarschijnlijk ook.'

Hij knikte, niet in staat een woord te zeggen. Uit alle macht probeerde hij het beeld te verjagen van het lot dat Elise in Mechelen te wachten stond.

Nete wriemelde onder zijn mantel en hij bevrijdde haar hoofdje. Diep in haar bruine ogen leefde Elise verder. Alle liefde die hij voor zijn vrouw voelde, richtte hij op zijn kind. Hij knikte Flien toe en rende het woud in. Parallel aan de weg trok hij naar het oosten.

Deel I

Hertogdom Brabant
Molle

maart 1473

I

Nete vluchtte. De tranen stroomden over haar wangen terwijl ze door het landschap rende. De prille lenteson straalde en de heide waar ze door liep was kleurrijk. Maar vandaag zag ze het niet.

De schok was te groot. Ze kon het niet geloven. Al haar vrienden in Molle, alle mensen die ze dacht zo goed te kennen... Dit konden ze haar toch niet aandoen!

‘Donkewe tijde,’ had Gekke Willem moeizaam gezegd. Hij had zijn gehavende hand troostend op haar schouder gelegd, maar ze sloeg hem van zich af en zette het op een lopen. Weg van de ogen die ze zo sterk voelde, die de stille boodschap krijsten: je staat er alleen voor.

‘Nee!’ schreeuwde Nete en enkele vogels vlogen geschrokken op. Dit kon niet!

Ze liep tussen de bomen door, gedreven door haar wanhoop. Blindelings rende ze verder tot ze achter een boomwortel bleef haken. Met een smak viel ze op de grond en bleef liggen. Alle kracht vloeide uit haar weg.

Kreunend opende Nete haar ogen en ze keek verward om zich heen. Ze lag midden in een eikenbos. Voorzichtig ging ze rechtop zitten. Al haar spieren deden pijn en haar knieën en handen voelden beurs aan van de val. De aarde en de vergane bladeren waarop ze had gelegen, plakten tegen haar armen en gezicht. Toen ze ze er zachtjes af wreef, bleef de tekening in haar huid staan.

Vermoeid ging Nete tegen een boom zitten en probeerde te raden hoe laat het was. Maar het beetje lucht dat ze door het bladerdak heen kon zien, was grijs.

Toen trof het hoe en waarom ze hier was haar in volle hevigheid. Een steek van verdriet joeg door haar lijf.

‘Papa...’ zei ze hees en er welden weer tranen op. Ze had niet eens de kans gekregen om behoorlijk afscheid te nemen.

‘Waar ben je nu, papa?’

Twee dagen had ze gewaakt bij zijn bed. Toen kwam de eerste schok. Ravel was gekomen. De pachtheer had zijn handen in zijn zij geplant. ‘Mijn vader leende dit huis aan jouw vader. Nu ze beiden dood zijn, wil ik het terug.’

Hij duwde een oorkonde onder haar neus waarop stond dat het huis deel was van zijn erfenis. Ze keek hem verbijs-terd aan.

‘Je hebt één dag.’

De volgende dag begroef ze haar vader na een sobere kerkdienst. Veel dorpingen volgden haar nadien naar huis. Daar volgde de tweede schok.

Al haar spullen en die van haar vader waren in een ordeloze hoop buiten gegooid. Ze voelde de ogen van de dorpingen op haar rug branden terwijl ze als verdoofd de spullen in een laken tot een bundel bijeen knoopte.

De derde schok was echter de grootste. Met haar bundel keek ze verward rond. Haar grote ogen smeekten om hulp. Maar een voor een wendden de dorpingen hun blik af. Ze gingen verder met hun dagelijkse bezigheden, alsof ze voor hen niet meer bestond.

Er ontsnapte een droge snik aan Netes keel. Hier kon ze ook niet blijven. Ze krabbelde overeind en strompelde door het bos. Waar was ze terechtgekomen?